

C U P R I N S

SOMMAIRE — СОДЕРЖАНИЕ — INHALT — CONTENTS

G. PROTOPODESCU, Împlinirea marelui ideal: Alba Iulia, 1 Decembrie 1918	XI
---	----

STUDII

GHEORGHE LAZAROVICI, Principalele probleme ale culturii Tiszapolgár în România	3
<i>Die Hauptfragen der Tiszapolgár-Kultur in Rumänien</i>	20
VALENTIN VASILIEV, Probleme ale cronologiei Hallstattului în Transilvania	33
<i>Einige Probleme der Hallstattzeit—Chronologie in Siebenbürgen</i>	55
I. GLODARIU, Cetatea de la Căpîlna în sistemul defensiv al statului dac	59
<i>La forteresse dace de Căpîlna dans le système défensif de l'état dace</i>	64
IOANA BOGDAN CĂTĂNICIU, Die Klientel-Bevölkerung in Muntenien	67
DAN ISAC — ALEXANDRU DIACONEȘCU — CORIOLAN OPREANU, <i>Principia</i> castrului de la Gilău	85
<i>The principia of the roman fort at Gilău</i>	99
IOAN PISO, Epigraphica (XIV)	103
<i>Epigraphica (XIV)</i>	111
ISTVÁN FERENCZI — MIHAI PETICĂ, Cercetări de topografie arheologică în județul Mureș (II)	113
<i>Research of archaeological topography in the Mureș county (II)</i>	122
PETRE IAMBOR — ȘTEFAN MATEI, Noi cercetări arheologice la complexul medieval timpuriu de la Cluj-Mănăstur	131
IOAN AUREL POP, Despre existența voievozilor și a instituției voievodale în Țara Hațegului pînă în veacul al XV-lea	147
<i>Sur l'existence des voïvodes et de l'institution voïvodale au Pays de Hațeg jusqu'au XV-ème siècle</i>	154
ADRIAN ANDREI RUSU, Un formular al cancelariei regale, din epoca lui Iancu de Hunedoara, pentru nobilii români din Transilvania	155
<i>Un formulaire de la chancellerie royale de l'époque de Jean de Hunedoara, à l'intention des nobles roumains de Transylvanie</i>	169
LUDOVIC VAJDA, Din istoricul minei Bălan	173
<i>Les commencements de la mine de Bălan</i>	185
NICOLAE CORDOȘ, Din istoricul elaborării și tipăririi „Replicii”	187
<i>Zur Geschichte der Entstehung und Drucklegung der „Replie”</i>	211

LAJOS KAKUCS, Învățămintul agricol din Banat în a doua jumătate a secolului al XIX-lea	213
<i>Das landwirtschaftliche Unterrichtswesen im Banat, in der zweiten Hälfte des XIX. Jahrhunderts.</i>	229
EUGENIA GLODARIU, Unele considerații privind mișcarea feministă din Transilvania (a doua jumătate a sec. al XIX-lea — începutul sec. al XX-lea)	231
<i>Einige Betrachtungen über die Frauenbewegung in Siebenbürgen (zweite Hälfte des XIX. Jh. — Anfang des XX. Jh.)</i>	240
IOAN LEICU, C. Dobrogeanu-Gherea — teoretician ^r și strateg marxist al social-democrației române	241
<i>C. Dobrogeanu-Gherea, théoricien et stratège marxiste de la social-démocratie</i>	256
CONSTANTIN I. STAN, Participarea studenților bucureșteni la mișcarea memorandistă	257
<i>La participation des étudiants bucarestois au mouvement mémorandiste</i>	271
LIVIU BOTEZAN, Contribuții la problema recrutării de voluntari dintre românii transilvăneni ajunși prizonieri în Rusia în primul război mondial	273
<i>Beiträge zum Problem der Freiwilligenanwerbung bei den Rumänen aus Transsilvanien und Bukowina, die während des ersten Weltkrieges in russischer Gefangenschaft grieten</i>	297
LUDOVIC BÁTHORY, Muncitorii din întreprinderile Societății „Titan—Nădrag—Călan” în luptă pentru drepturi politice, pentru ameliorarea situației lor social-economice (1919—1940) (I)	293
<i>Workers in the enterprises of the „Titan—Nădrag—Călan Works Ltd.” struggling for their political rights and the improvement of their social and economic condition (1919—1940) (I)</i>	310
GHEORGHE I. BODEA, Date noi despre Uniunea Tineretului Muncitor din Ardeal și Banat. 1921—1923 (II)	313
VASILE T. CIUBĂNCAN, Apărarea învățămintului în limba română, obiectiv al rezistenței anti-horthyste în nord-vestul Transilvaniei	335
<i>Die Verteidigung des Unterrichtes in rumänischer Sprache — Ziel des anti-horthystischen Widerstandes im Nord—Westen Transsilvaniens</i>	356

NOTE ȘI DISCUȚII

ZOIA KALMAR, Descoperiri neolitice la Țaga	359
<i>Jurgsteinzeitliche Entdeckungen in Țaga (Kreis Cluj).</i>	363
EUGEN IAROSLAVSCHI, Inventarul sanctuarului A de la Sarmizegetusa Regia	371
<i>L'inventaire du Sanctuaire A de Sarmizegetusa Regia</i>	378

VASILE MOGA, Sur la religion gréco-romaine, telle qu'elle se reflète dans la sculpture d'Apulum	383
DORIN ALICU, Elemente de echipament militar descoperite la Ulpia Traiana Sarmizegetusa I (I)	391
<i>Elementi di divisa militare scoperti ad Ulpia Traiana Sarmizegetusa (I).</i>	395
RADU ARDEVAN, Mercurius de la Gherla	397
<i>Merkur aus Gherla</i>	401
PETRU BONA — RICHARD PETROVSZKY — MARIA PETROVSZKY, <i>Tibiscum</i> — cercetări arheologice (II) (1976—1979)	405
<i>Tibiscum — recherches archéologiques (II) (1976—1979)</i>	420
SORIN COCIȘ — EMIL NEMEȘ, Fibule romane de la Ulpia Traiana Sarmizegetusa	433
<i>Fibules romaines d'Ulpia Traiana Sarmizegetusa</i>	441
LIVIU PETCULESCU, Prinzătoare de teacă romane din Dacia	451
<i>Bélières romaines de Dacie</i>	460
CONSTANTIN POP, Bronzuri figurate romane în Muzeul de istorie al Transilvaniei	467
<i>Bronzes figurés romains au Musée d'Histoire de la Transylvanie</i>	484
DANA BĂLĂNESCU — NICOLAE GUDEA, Tezaurul monetar de la Răcășdia (III)	485
<i>The coin-hoard from Răcășdia (III)</i>	488
ADRIAN BEJAN, Necropola de înmormântare de sec. VIII—IX e.n. de la Timișoara — Podul Mодоș	489
<i>Die Nekropole aus dem VIII. — IX. Jahrhundert u. Z. bei Temeswar — Madoscher Brücke</i>	496
PETRE IAMBOR, Cîteva observații privind cercetarea arheologică a așezărilor rurale din Transilvania din perioada feudalismului timpuriu	499
ILIE UZUM, Un tezaur de podoabe medievale descoperit la Macoviște (comuna Ciuchici, județul Caraș-Severin)	509
<i>Un trésor de parures médiévaux découvert à Macoviște (comm. Ciuchici, dép. Caraș-Severin)</i>	518
PAUL GYULAI — FRANCISC PAP — ATTILA PALKÓ, Atelier de falsuri monetare în cetatea Lita	521
<i>Un atelier de faux-monnayage dans la forteresse de Lita</i>	525
GHEORGHE MÂNDRESCU, Grigorie Roșca. Contribuții privind participarea sa la realizarea programului de construcții din epoca domniilor lui Petru Rareș și Alexandru Lăpușneanu	527
<i>Grigorie Roșca. Sa contribution à la réalisation du programme de constructions à l'époque de Petru Rareș et Alexandru Lăpușneanu.</i>	530

FRANCISC PAP, Obiecte de uz casnic și personal în importul clujean (prima jumătate a sec. XVII)	531
<i>Ustensiles et objets d'utilisation personnelle dans l'importation à Cluj (1re moitié du XVIIe siècle)</i>	536
VIORICA POP, Breasla tâmplarilor din Cluj în secolul al XVII-lea (II)	537
<i>La corporation des menuisiers de Cluj au XVII-ème siècle (II)</i>	540
ANTON E. DÖRNER, Epidemia de ciumă în scaunul Orăștiei în prima jumătate a secolului al XVIII-lea	541
<i>Die Pestepidemie im Brooser Stuhl aus der ersten Hälfte des XVIII. Jahrhunderts</i>	549
VALERIU ACHIM, Reflectarea conștiinței naționale a românilor în presa din nord-vestul țării (1848—1918)	551
<i>La conscience nationale des Roumains dans la presse du nord-ouest du pays (1848—1918)</i>	559
IOANA BOTEZAN — IOAN DANI, Documente privind întărirea legăturilor culturale dintre românii transilvăneni și bucovineni în anii absolutismului restaurat	561
<i>Documents concerning the strengthening of cultural ties between the Romanians in Transylvania and in Bukovina in the years of absolutist restauration</i>	571
ELENA BORUGĂ, Legăturile asociației „Astra” cu Banatul în perioada 1861—1895	575
I. POPA — V. ZABERCA, Despre începuturile fanfarei muncitorești din Anina	585
<i>Sur les commencements de la fanfare ouvrière d'Anina</i>	588
LIVIU GROZA, Mărturii documentare privind colaborarea dintre Gheorghe Barițiu și generalul Mihail Trașca	593
<i>Preuves documentaires concernant la collaboration entre Gheorghe Barițiu et le général Mihail Trașca</i>	598
GEORGE PROTOPOPEȘCU, Importanța istorică a creării Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România, acum 90 de ani	599
<i>L'importance historique de la création du Parti Social-Démocrate des Ouvriers de Roumanie, il y a 90 ans</i>	606
VIOREL FAUR, Manifestările românilor bihoreni din anul 1905 — expresie a revirimentului luptei lor pentru drepturi și libertate națională	607
IOAN CIUPEA, Țara Făgărașului în timpul campaniei armatei române în Transilvania, august — septembrie 1916	615
GHEORGHE IANCU, Contribuții la istoricul asigurărilor muncitorești din România (1918—1920)	639
<i>Contributions à l'histoire des assurances ouvrières de Roumanie (1918—1920)</i>	646

DANIELA COMȘA — RADU ARDEVAN, Senatul Național Român din Ardeal (I)	647
<i>Le Sénat National Roumain de Transylvanie (I)</i>	667
NICOLAE ȘTEIU, Frământări țărănești oglindite în publicațiile „Huedinul” și „Revista Glasul Moșilor” (1925—1927)	663
P. BUNTA — A. M. ARDOS, Proccesele antifasciste din 1935 și 1937 de la Cluj și opinia publică (Aspecte din presa vremii) (II)	669
ELISABETA IONIȚĂ, Din activitatea progresistă, democrată, antifascistă a femeilor universitare în perioada interbelică. Prezența activă a universităților clujene	695
STELIAN MÎNDRUȚ, C. Daicoviciu, bursier la Roma	701
<i>C. Daicoviciu, allo studio a Roma</i>	704
HADRIAN DAICOVICIU, Un manuscris inedit al lui Constantin Daicoviciu	705
<i>Un manuscrit inédit de Constantin Daicoviciu</i>	708

MUZEOLOGIE. RESTAURARE — CONSERVARE.

OCROTIREA PATRIMONIULUI MUZEAL

GÉZA FERENCZI, Încercări de înființare a unui muzeu local la Odorheiu Secuiesc	711
<i>Versuche in Bezug auf die Gründung eines Museums in Odorheiu Secuiesc</i>	723
ANNA MÁRIA ARDOS — MARIA MIREL, Preocupări ale Muzeului ardelean pentru conservarea și restaurarea bunurilor muzeale	725
<i>Bestrebungen des Siebenbürger Museums für die Konservierung und Restaurierung der Museumsgüter</i>	734
IOAN OPRIS, Dezbateri pe marginea unei legi a muzeelor (1931—1943)	735
<i>Debates on a law of the museums</i>	742
RADU FLORESCU, Cercetarea științifică în muzeu	743
GH. SEBESTYÉN, Aspecte ale eficienței turismului axat pe valorificarea monumentelor istorice	751
<i>Some aspects of the efficiency of the turism based on historical monuments</i>	754
IOANA HICA-CÎMPEANU, Din colecțiile Muzeului de istorie al Transilvaniei — Donația Torma Károly — O mască de lut din zona Ilișua — Cristeștii Ciceului	755
<i>Un masque en argile découvert dans la région d'Ilișua — Cristeștii Ciceului (dép. Bistrița-Năsăud)</i>	762
MARIUS PORUMB, Vechi inscripții românești din Transilvania	763

GRAȚIANA ALICU, Circulația cărții vechi românești în județul Cluj (VI)	771
AVRAM ANDEA — SUSANA ANDEA, Date despre cartea românească veche din Maramureș	783
<i>Données concernant le livre roumain ancien du département de Maramureș</i>	802
DAN RÂPĂ-BUICLIU, Tipărituri timișorene. I. (1762 — 1830). Contribuții la Bibliografia națională veche	803
TITUS FURDUI, Două tipărituri în limba germană despre evenimentele din 1784—1785 din Transilvania	815
<i>Deux publications en langue allemande sur les événements de 1784—1785 en Transylvanie, imprimées en 1785</i>	818
CORNEL TATAI-BALTĂ, Xilogravurile lui Vlaicu de la Blaj (1751—1752)	823
<i>Les gravures sur bois de Vlaicu de Blaj (1751—1752)</i>	834
M. M. JUDE, Sigilii sătești din comitatul Cluj (sec. XIX)	843
<i>Sceaux communales du comitat de Cluj (XIXe siècle)</i>	845
ALEXANDRUȚARDOS, Un vechi instrument de calcul	849
<i>Ein altes Rechenggerät</i>	851
AURELIA IGNA, Investigațiile biologice în serviciul cercetării arheologice (IV)	853
GEORGETA TRÎNCĂ, Analiza faunistică a materialului din așezarea Coțofeni de la Bocșa — „Colțan” (județul Caraș-Severin)	859
<i>L'analyse faunique du matériel de l'établissement Coțofeni de Bocșa — „Colțan” (dép. Caraș-Severin)</i>	865
AUGUSTIN PETRUȘAN, Restaurarea și conservarea unei teci de sabie celtică de la Apahida (județul Cluj)	867
<i>Die Restaurierung und Konservierung einer keltischen Schwertscheide aus Apahida (Kreis Cluj)</i>	870
ȘTEFAN CĂDARIU — FLORICA CĂDARIU, Curățirea podobelor de argint din tezaurul de la Macoviște (județul Caraș-Severin)	873
<i>Reinigung des Silberschmucks aus dem Schatz von Macoviște (Kreis Caraș-Severin)</i>	875
AURELIA IGNA — ROLAND TĂMAȘ — ELENA STĂNESCU, Influența unor produse chimice asupra insectelor implicate în deteriorarea textilelor de muzeu	881
<i>The efficacy of some insecticides used for museum objects treatment</i>	887

RECENZII

HADRIAN DAICOVICIU, Eugen Cizek, <i>Néron</i>	891
RADU ARDEVAN, François Wiblé, <i>Forum Claudii Vallensium. La ville romaine de Martigny</i>	895
RADU ARDEVAN, Gerold Walser, <i>Römische Inschriften in der Schweiz</i>	897
RADU ARDEVAN, Felipe Arias Vilas, Patrick Le Roux, Alain Trano, <i>Inscriptions romaines de la province de Lugo</i> . . .	899
NICOLAE GUDEA, Cîteva observații și note critice cu specială privire la partea istorică a monografiei <i>Etnogeneza românilor</i> de I. I. Russu	903
RUDOLF WOLF, Binder Pál, <i>Közös multunk. Románok, magyarok, németek és délszlávok feudalizmus kori falusi és városi együttéléséről</i>	917
RUDOLF WOLF, Petru Bunta, <i>Gabriel Bethlen (1613—1629)</i> .	920
ANTON E. DÖRNER, <i>Rétyi Péter naplója</i>	923
GHEORGHE MÂNDRESCU, Corina Popa, <i>Biserici sală gotice din nordul Transilvaniei</i>	925
MARIUS PORUMB, Anca Pop-Bratu, <i>Pictura murală maramureșeană. Meșteri zugravi și interferențe stilistice</i>	927
ST. MÎNDRUȚ, Mihai D. Drecin, <i>Banca „Albina” din Sibiu. Instituție națională a românilor transilvăneni (1871—1918)</i>	929
ST. MÎNDRUȚ, Teodor Pavel, <i>Mișcarea românilor pentru unitate națională și diplomația Puterilor Centrale (1894—1914)</i>	930
ST. MÎNDRUȚ, Ádám Magda, <i>A Kisantant (1920—1938)</i> . . .	932
RADU ARDEVAN, <i>Al VIII-lea Congres internațional de epigrafie greacă și latină</i>	937
DOINA BENEĂ, Bogdan Soultov (<i>necrolog</i>)	941
EUGENIA GLODARIU, Anna Mária Ardos (<i>necrolog</i>)	943
PRESCURTĂRI BIBLIOGRAFICE — ABRÉVIATIONS BIBLIOGRAPHIQUES	945

*

ELENA BERCEA, EVA CORDOȘ, STELIAN MÎNDRUȚ, Acta Musei Napocensis. Bibliografie I/1964 — XX/1983 — ANEXĂ